

ZNANJE STUDENATA SESTRINSTVA O NOVIM SINTETIČKIM DROGAMA

Pravdić, Vinka

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:219488>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
SESTRINSTVA

Vinka Pravdić
ZNAJENJE STUDENATA SESTRINSTVA O NOVIM SINTETIČKIM
DROGAMA
Završni rad

Rijeka, 2024.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRADUATE STUDY OF NURSING

Vinka Pravdić

KNOWLEDGE OF NURSING STUDENTS ABOUT NEW SYNTETIC DRUGS

Final work

Rijeka, 2024.

Mentor rada: Filip Knezović, univ. mag. med. techn.

Završni rad obranjen je dana 19. srpnja 2024. na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, pred povjerenstvom u sastavu:

1. Marija Bukvić, prof. reh., univ. mag. med. techn.
2. Dunja Čović, univ. mag. med. techn.
3. Filip Knezović, univ. mag. med. techn.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. CILJEVI I HIPOTEZE	4
3. ISPITANICI (MATERIJALI) I METODE	5
3.1. <i>Ispitanici/materijali</i>	5
3.2. <i>Postupak i instrumentarij</i>	5
3.3. <i>Statistička obrada podataka</i>	6
3.4. <i>Etički aspekti istraživanja</i>	7
4. REZULTATI	8
5. RASPRAVA	16
6. ZAKLJUČAK	18
LITERATURA	19
PRIVITCI	21
POPIS TABLICA	21
POPIS GRAFIKONA	21
ŽIVOTOPIS	22

SAŽETAK

Obzirom na sve veći broj ilegalnih laboratorija diljem svijeta, konzumacija sintetičkih droga nije samo problem zdravstva, već i šire društvene zajednice stoga bi ovo istraživanje moglo ukazati na stupanj alarmantnosti te nam pomoći lakše prepoznati konzumente ovih droga kako bi im se pružila potrebna pomoć na vrijeme.

Cilj ovog istraživanja bila je otkriti koliko je današnja populacija studenata Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci učestala u konzumaciji sintetičkih drogi te ukazati na njihova štetna djelovanja. Ovim istraživanjem ispitano je koja je dobna skupina podložnija konzumaciji sintetičkih droga te koliko je ona "popularna" među studentima.

Istraživanje je provedeno na 101 studentu s redovnog i izvanrednog studija sestrinstva koji pohađaju Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci tijekom akademske 2023./2024. godine. Svaki student/ica dobrovoljno je sudjelovao u istraživanju kroz ispunjavanje online upitnika. Online obrazac putem kojeg su prikupljeni podaci je prilagođeni upitnik koji je konstruiran isključivo za ovo istraživanje. Izrađen je samostalno putem Google forms-a te se nalazi pod nazivom "ZNANJE STUDENATA SESTRINSTVA O NOVIM SINTETIČKIM DROGAMA".

Ispitanici su podijeljeni u dvije dobne skupine; „mlađi odrasli” koji podrazumijevaju starost od 18-35 godina u čiju dobnu skupinu od ukupnog broja pripada 82 ispitanika, te „odrasli” za skupinu od 36-50 godina u čiju skupinu pripada 19 ispitanika.

Prema statističkim podacima u istraživanju je sudjelovalo 84 studenta ženskog spola, te 17 studenata muškog spola. Iako omjer konzumenata među dobnim skupinama prikazuje učestaliju konzumaciju opojnih droga u dobnoj skupini „mlađi odrasli”, čak 42,7% ispitanika od ukupnog broja je barem jednom probalo neku vrstu opojnih droga. Konzumenti kao najčešći razlog navode znatiželju.

Sintetičke droge predstavljaju rastući problem u suvremenom društvu, sa ozbiljnim posljedicama po zdravlje pojedinaca i sigurnost zajednica. Ovaj rad će istražiti vrste sintetičkih droga, njihove efekte, razloge za njihovu popularnost, kao i strategije za prevenciju i suzbijanje njihove zloupotrebe.

Ključne riječi : istraživanje, ispitanici, studenti sestrinstva, sintetičke droge

ABSTRACT

Given the increasing number of illegal laboratories around the world, the consumption of synthetic drugs is not only a health issue but also a broader social community problem. Therefore, this research could highlight the degree of alarm and help us more easily identify users of these drugs to provide them with the necessary help in time.

The aim of this research was to discover how prevalent the consumption of synthetic drugs is among the current student population of the Faculty of Health Studies in Rijeka and to highlight their harmful effects. This research examined which age group is more prone to consuming synthetic drugs and how "popular" it is among students.

The research was conducted on 101 students from both the regular and part-time nursing programs attending the Faculty of Health Studies in Rijeka during the academic year 2023/2024. Each student participated voluntarily by completing an online questionnaire. The online form used to collect the data was a customized questionnaire constructed exclusively for this research. It was independently created using Google Forms and is titled "NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE OF NEW SYNTHETIC DRUGS."

The respondents were divided into two age groups: "young adults," aged 18-35, with 82 respondents falling into this group, and "adults," aged 36-50, with 19 respondents in this group. According to the statistical data, 84 female and 17 male students participated in the study. Although the ratio of drug users among the age groups shows more frequent drug use in the "young adults" group, as many as 42.7% of the total number of respondents have tried some kind of drug at least once. Curiosity was cited as the most common reason for consumption.

Synthetic drugs represent a growing problem in modern society, with serious consequences for individual health and community safety. This paper will explore the types of synthetic drugs, their effects, reasons for their popularity, and strategies for preventing and combating their abuse.

Key words: nursing students, research, respondents, synthetic drugs

1. UVOD

Sintetičke droge su droge proizvedene u ilegalnim laboratorijima. Nastaju miješanjem određenih kemijskih spojeva koji utječu na središnji živčani sustav. Osnovna su im obilježja laka dostupnost, mogućnost online kupnje ili sve češća ilegalna ulična prodaja. Sadrže atraktivno pakiranje i imaju cjenovnu pristupačnost. Neke od njih, prodaju se kao legalni osvježivači zraka što ih čini primamljivim za mlade ljude, posebno adolescente. Mladi su upravo jedni od najčešćih konzumenata sintetičkih drogi. Njihova nezrelost, loš utjecaj vršnjaka te radoznalost i želja za dokazivanjem često ih navodi na konzumaciju spomenutih droga. Zbog samog utjecaja hormona i velikih promjena te pritisaka, mladi lakše posežu za psihoaktivnim tvarima koje koriste za bijeg od stvarnosti (1, 2).

Opojni droge su tvari koje utječu na središnji živčani sustav, mijenjaju percepciju, raspoloženje i svijest te mogu dovesti do ovisnosti. Mogu se podijeliti prema različitim kriterijima, uključujući njihovo podrijetlo, kemijski sastav i učinke koje imaju na tijelo i um. Klasifikacija opojnih droga:

1. Stimulansi

Stimulansi su droge koje povećavaju aktivnost središnjeg živčanog sustava, što dovodi do povećane budnosti, energije i osjećaja euforije. Primjeri stimulansa uključuju:

Kokain: Izaziva kratkotrajni osjećaj intenzivne euforije, povećane energije i budnosti, ali može dovesti do ozbiljnih zdravstvenih problema poput srčanog udara i moždanog udara.

Amfetamini: Koriste se za liječenje ADHD-a i narkolepsije, ali njihova zloupotreba može izazvati psihotične epizode i srčane probleme.

Metamfetamin: Vrlo snažan stimulant koji može izazvati tešku ovisnost, paranoju i dugotrajnu psihološku štetu.

2. Depresori

Depresori su droge koje usporavaju funkciju središnjeg živčanog sustava, što dovodi do smirenja, opuštanja i smanjenja anksioznosti. Primjeri depresora uključuju:

Alkohol: Najrašireniji depresor koji može izazvati opuštenost i euforiju, ali zloupotreba može dovesti do ovisnosti, bolesti jetre i drugih zdravstvenih problema.

Benzodiazepini: Koriste se za liječenje anksioznosti i nesanice, ali dugotrajna upotreba može izazvati fizičku ovisnost i sindrom povlačenja.

Barbiturati: Rijetko se koriste zbog visokog rizika od predoziranja, ali se ponekad koriste u medicini kao anestetici.

3. Opijati i opioidi

Ove droge djeluju na receptore u mozgu koji kontroliraju bol i emocije, pružajući snažan analgetički učinak i osjećaj euforije. Primjeri uključuju:

Heroin: Vrlo adiktivna tvar koja brzo izaziva euforiju, ali dugotrajna upotreba vodi do teške ovisnosti i zdravstvenih problema.

Morfij: Koristi se medicinski za ublažavanje jakih bolova, ali može izazvati ovisnost.

Oksikodon: Snažan lijek protiv bolova koji se često zloupotrebljava, što može dovesti do ovisnosti i predoziranja.

4. Halucinogeni

Halucinogeni su droge koje uzrokuju promjene u percepciji, razmišljanju i osjećaju vremena.

Primjeri uključuju:

LSD (lizerginska dietilamidna kiselina): Izaziva snažne halucinacije i promjene percepcije, ali nema dokaza o fizičkoj ovisnosti.

Psilocibin: Pronađen u nekim vrstama gljiva, izaziva promjene u svijesti i percepciju.

MDMA (ekstazi): Kombinira stimulativne i halucinogene učinke, povećava osjećaj empatije i povezanosti, ali može izazvati neurotoksičnost i dehidraciju.

5. Kanabinoidi

Kanabinoidi su spojevi koji djeluju na kanabinoidne receptore u mozgu, što dovodi do promjena u percepciji, raspoloženju i svijesti. Primjeri uključuju:

Marihuana: Najčešće korištena ilegalna droga koja može izazvati osjećaj opuštenosti i euforije, ali dugotrajna upotreba može utjecati na kognitivne funkcije.

Sintetski kanabinoidi (npr. K2, Spice): Stvoreni kako bi oponašali učinke THC-a, ali mogu izazvati ozbiljne zdravstvene probleme kao što su psihoze i srčani problemi.

6. Disocijativi

Disocijativi su droge koje uzrokuju osjećaj odvojenosti od tijela i okoline. Primjeri uključuju:

Ketamin: Koristi se kao anestetik, ali u rekreativnoj upotrebi izaziva disocijativna stanja i halucinacije.

Fenciklidin (PCP): Izaziva snažne disocijativne efekte, halucinacije i može izazvati nasilno ponašanje.

DXM (dekstrometorfan): Često se nalazi u sirupima protiv kašlja, ali u visokim dozama može izazvati disocijativne i halucinogene efekte.

Svaka od ovih klasifikacija droga nosi sa sobom različite rizike i potencijal za zloupotrebu, pa je važno razumjeti njihove učinke i posljedice.

Broj novih psihoaktivnih tvari koje se pojavljuju na tržištima nezakonitih droga povećao se šest puta u zadnjem desetljeću i došao do rekordne vrijednosti pojave preko tisuću jedinstvenih tvari tokom 2020. godine. Godišnje svjetske zapljene stimulansa, točnije amfetamina, porasle su za 64 % tijekom 2019. godine, dok se broj smrtnih slučajeva zbog poremećaja redoslijedom upotrebe opioida povećao za 71 % tijekom zadnjeg desetljeća. Prema podacima jedne šestomjesečne studije rađene u Velikoj Britaniji 33.093 ispitanika od ukupno 62.790, ili 64%, koristilo je više droga istovremeno i to 28 % dvije droge, 15 % tri, 7 % četiri i 4 % pet droga. Osobe koje konzumiraju sintetske droge znaju točan vremenski slijed uzimanja pojedinih tvari, čime produžavaju učinke tih, obično kratkodjelujućih tvari (1, 3).

Tema ovog istraživanja je otkriti koliko je današnja populacija studenata Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci učestala u konzumaciji sintetičkih drogi te ukazati na njihova štetna djelovanja. Ovim istraživanjem ispitati će se koja je dobna skupina podložnija konzumaciji sintetičkih droga te koliko je ona "popularna" među studentima.

Također, želimo utvrditi koja je motivacija za konzumacijom određenih droga te kako one djeluju na njihovo psihičko i fizičko zdravlje.

Konačno, analizirati će se najčešći neželjeni učinci spomenutih droga i kakav utjecaj njihovo konzumiranje ima na njihov obiteljski i socijalni život.

Prema dosadašnjim istraživanjima konzumacija opojnih droga dovodi do udaljšavanja sa radnog mjesta, svađe u obitelji, gubitka prijatelja i bližnjih.

2. CILJEVI I HIPOTEZE

C1: Usporediti u kojoj je skupini veći broj konzumenata sintetičke droge, “mlađi odrasli” ili “odrasli” ispitanici.

H1: U tzv “mlađoj odrasloj” skupina ispitanika očekujemo veći broj konzumenata.

C2: Usporediti unutar skupina (“mlađi odrasli” i “odrasli”) konzumiraju li sintetičke droge više osobe muškog ili ženskog spola.

H2: Unutar skupina (“mlađi odrasli” i “odrasli”), očekujemo veći broj konzumenata muškog spola.

C3: Usporediti motiv za konzumacijom sintetičke droge - “mlađe odrasle” i “odrasle” skupine ispitanika.

H3: Između skupine ispitanika “mlađi odrasli” očekujemo motiv vršnjačke integracije, dok u “odrasloj” skupini motiv zadovoljstva.

C4: Usporediti učestalost konzumacije sintetičke droge među konzumentima “mlađe odrasle” i “odrasle” skupine ispitanika.

H4: U skupini ispitanika “mlađi odrasli” očekujemo češću konzumaciju sintetičke droge.

C5: Usporediti između “mlađe odrasle” i “odrasle” skupine ispitanika, prisutnost poteškoća socijalnog obrasca ponašanja (sukob s partnerom/članom obitelji/prijatelji), kao i poteškoća na radnom mjestu.

H5: Pri “mlađoj odrasloj” skupini ispitanika očekujemo veći broj mogućih poteškoća socijalnog obrasca ponašanja.

3. ISPITANICI (MATERIJALI) I METODE

3.1. Ispitanici/materijali

Istraživanje se provelo među redovnim i izvanrednim studentima sestrinstva koji pohađaju Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci tijekom akademske 2023./2024. godine. U istraživanju su uključeni ispitanici neovisno o spolu i dobi. Isključujući kriterij: tzv. nekonzumenti - ispitanici koji su se pri ispunjavanju upitnika izrazili da nisu imali kontakt s konzumacijom droge. Ispitanici ovog istraživanja su podijeljeni u dvije skupine: jednu skupinu čine "mlađi odrasli" ispitanici u dobi od 18 – 35 godina te "odrasli" ispitanici u dobi od 35 – 50 godina. Broj ispitanika je 101. Ono što je omogućilo dovoljan broj ispitanika među studentima sestrinstva je dijeljenje upitnika putem društvenih mreža kao što su Facebook, direktni kontakt preko mail-a te usmenom predajom ispitanicima. Pristup upitniku konstruiran za potrebe ovog istraživanja bio je dostupan online, te je svatko mogao dobrovoljno sudjelovati. Ne sadržava uvredljive sadržaje te ne bi trebao izazivati nelagodu među ispitanicima. Ukoliko se to ipak dogodilo, svaki ispitanik je u bilo kojem trenutku mogao odustati od sudjelovanja u istraživanju bez posljedica. Svi podaci ostaju anonimni i koristili su se isključivo u svrhu istraživanja. Kako je pristup upitniku biti dostupan preko interneta, izlaskom iz istoga bez spremanja podataka označavalo je prekid sudjelovanja u samom istraživanju ukoliko je to sudionik poželio. Metoda uzorkovanja bila je prigodna.

3.2. Postupak i instrumentarij

Mjerni instrument bio je prilagođen upitnik koji je konstruiran isključivo za ovo istraživanje. Izrađen je samostalno putem Google forms-a te se nalazi pod nazivom "ZNANJE STUDENATA SESTRINSTVA O NOVIM SINTETIČKIM DROGAMA". U upitniku su konstruirana zatvorena anketna pitanja - pitanja s ponuđenim odgovorima te pitanja s ponuđenim odgovorima intenziteta. Samim time, naspram otvorenih pitanja, ispitanici lakše odgovaraju, a konačno i obrađivanje prikupljenih podataka je bilo lakše. Anketni upitnik sadrži 12 pitanja: od 1. do 4. pitanja orijentirana su prema sociodemografskim podacima, te od 5. do 12. pitanja ispitanike ispituje o konzumaciji sintetičke droge, o potencijalnim motivima i eventualnim poteškoćama socijalnog obrasca ponašanja i poteškoća na radnom mjestu.

Obzirom na sve veću dostupnost sintetičkih droga i poznati trend porasta ovisnosti među studentskom populacijom, anketni upitnik je dijelom osmišljen po uzoru publikacije HZJZ-a i Instituta Ivo Pilar „Uporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske“ (4), te konačno kreiran i prilagođen za potrebe studentske populacije. Autorski upitnik bio je dostupan online putem poveznice te je upućen redovnim i izvanrednim studentima Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci putem raznih društvenih mreža, direktnim pristupom prema mail-a te usmenom predajom. Svi podaci su potpuno anonimni i zaštićeni, te je rješavanje samog upitnika trajalo 2 minute. Nije bilo vremenskog ograničenja i moglo se prekinuti u bilo kojem trenutku. Upute su se nalazile na samom zaglavlju upitnika. Svaki podatak koji je zaprimljen putem upitnika u potpunosti je zaštićen te korišten isključivo u svrhu istraživanja.

3.3. Statistička obrada podataka

U ovom istraživanju analizirane su nezavisne varijable kao što su: spol ispitanika, bračno stanje, vrsta konzumirane droge, motivacija (razlog) za konzumacijom te problemi/poteškoće na radnom mjestu i u obitelji - izraženi nominalnom ljestvicom. Dok su se nezavisne varijable: dob i učestalost konzumacije droga unutar ispitivanih skupina izražavali omjernom ljestvicom.

Deskriptivna je statistika za omjerne varijable opisana aritmetičkom sredinom te standardnom devijacijom kod parametrijskih uzoraka, odnosno raspon rezultata i medijan kod neparametrijskih. Varijable izražene na nominalnoj ljestvici su opisane apsolutnim frekvencijama i postotkom. U istraživanju su obrađeni nezavisni uzorci. Za testiranje odnosa uzoraka za omjerne podatke koristi se t-test za nezavisne uzorke, dok za nominalne podatke test proporcija.

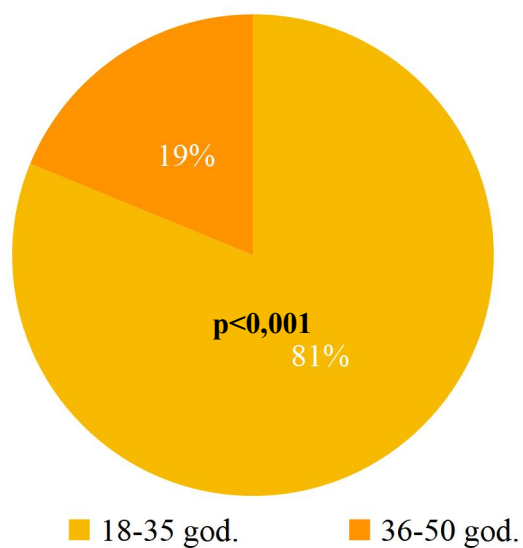
Za statističku obradu podataka koristio se program Microsoft Excel i MedCalc statistical software (Version 20.216), na razini statističke značajnosti $p < 0.05$.

3.4. Etički aspekti istraživanja

Prije početka samog istraživanja naveden je pristanak za sudjelovanje kojeg su ispitanici morali potvrditi ukoliko žele sudjelovati. Podaci poput imena i prezimena nisu služili za istraživanje te se neće zloupotrebljavati niti javno objavljivati. Radi se o ispitivanju niskog rizika u kojem se sudjeluje isključivo dobrovoljno. Ovo istraživanje provedeno je u skladu s temeljnim etičkim principima s naglaskom na autonomnost, dobročinstvo, neškodljivost i pravednost. Podaci prikupljeni o ispitanicima obrađivani su računalnim sustavom i analizirani su povjerljivo, prema zakonima Republike Hrvatske i Zakonu o zaštiti podataka (GDPR). Istraživački postupak sveden je na minimalni stupanj moguće štete, neugode ili povrede.

4. REZULTATI

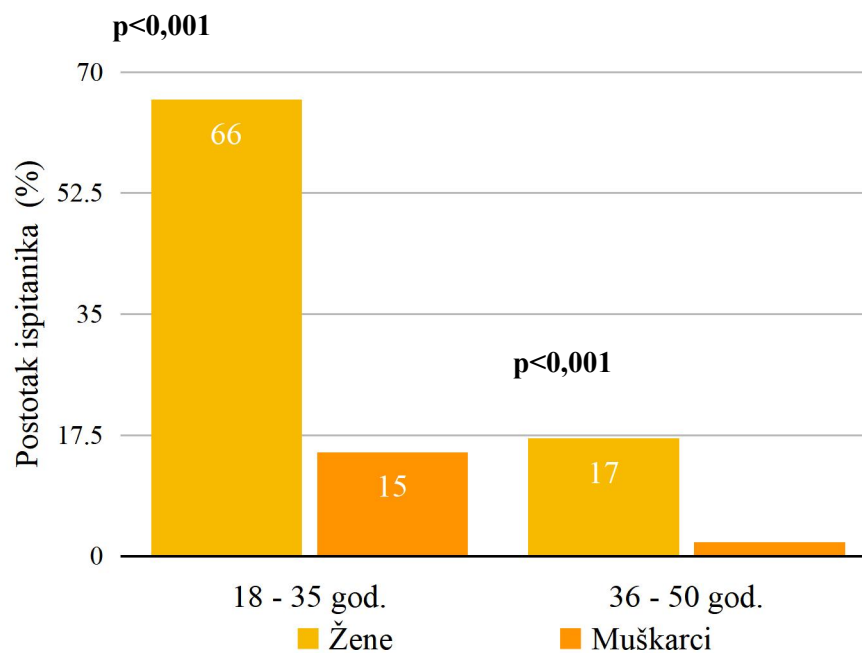
Grafikon 1. Omjer ispitanika u istraživanju

* 18-35 god. (n=82)

* 36-50 god. (n=19)

Grafikon 2. Spolna raspodjela među ispitanicima obzirom na dob

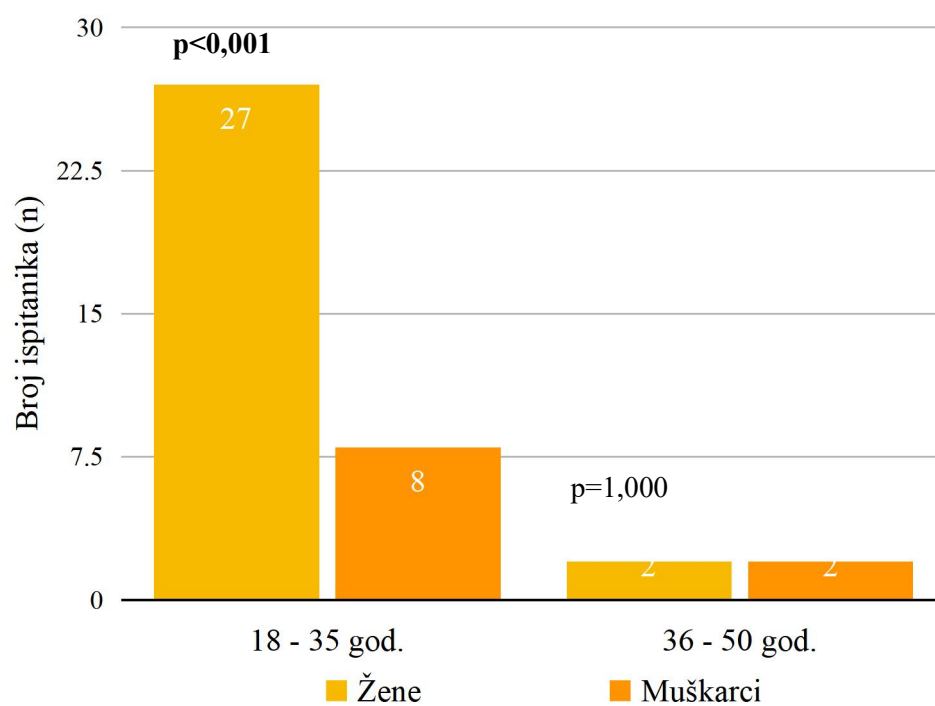

*	18 - 35 god.	36 - 50 god.
Žene, (n)	67	17
Muškarci, (n)	15	2

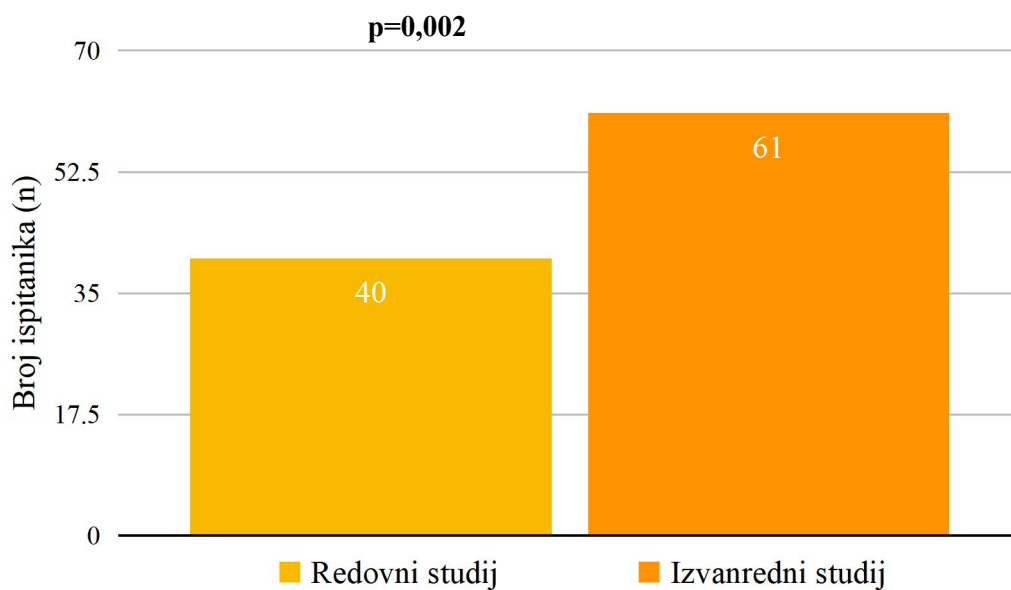
Tablica 1. Omjer konzumenata među skupinama

	“Mladi odrasli” (n=82)	“Odrasli” (n=19)	p
Broj konzumenata, n (%)	35 (42,6%)	4 (21%)	p=0,082

Grafikon 3. Spolna raspodjela među ispitanicima - konzumentima

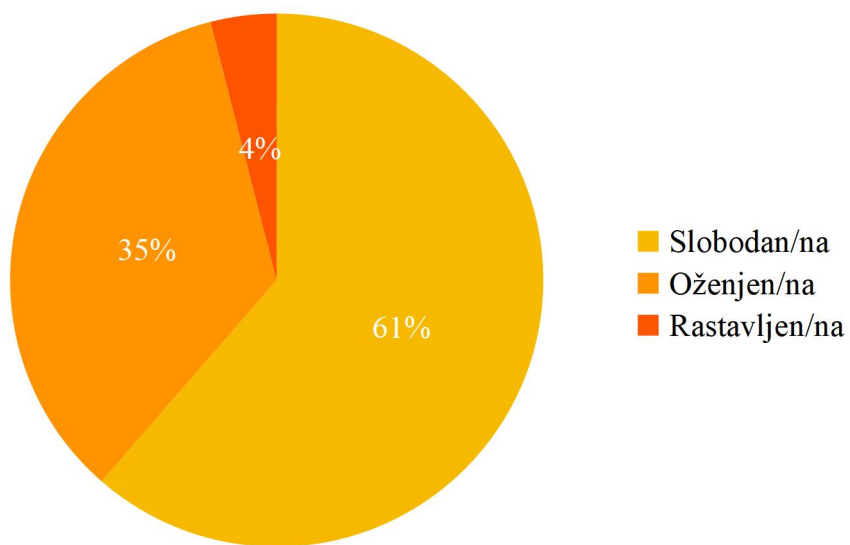
Grafikon 4. Raspodjela ukupnog uzorka ispitanika obzirom na opciju studija

Tablica 2. Raspodjela ispitanika među skupinama obzirom na opciju studiranja

	Skupina "Mladi odrasli" n=82	Skupina "Odrasli" n=19	p
Opција studija, n(%)			
Redovni studij	39 (47,5%)	/	p=0,001
Izvanredni studij	43 (52,5%)	19 (100%)	p=0,001

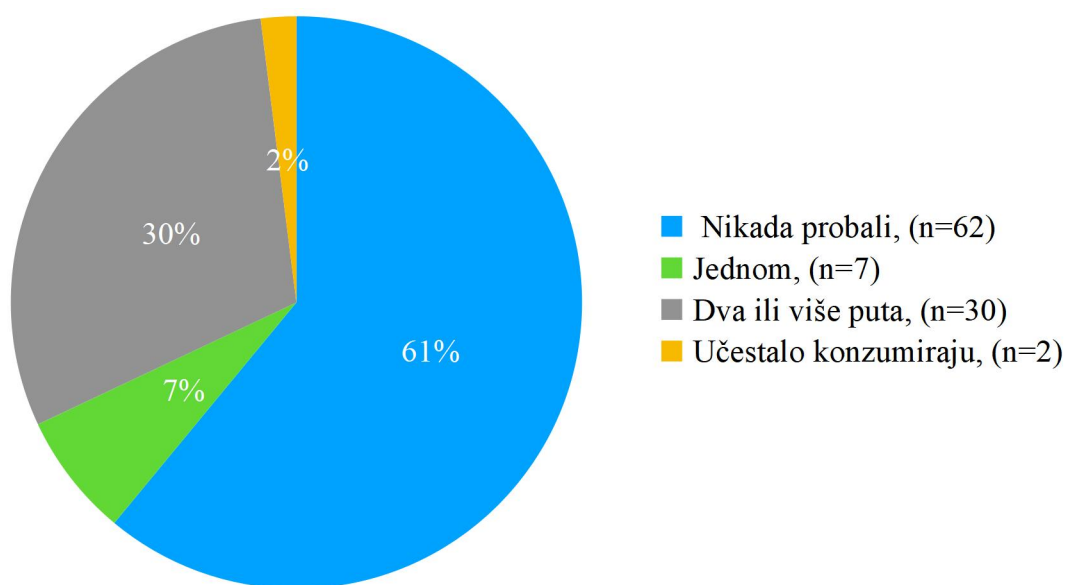
Grafikon 5. Raspodjela bračnog stanja ukupnog uzorka ispitanika

Tablica 3. Raspodjela bračnog stanja među skupinama

	Skupina "Mladi odrasli" n=82	Skupina "Odrasli" n=19	p
Bračno stanje, n(%)			
Slobodan/na	62 (75,6%)	/	p<0,001
Oženjen/udana	20 (24,4%)	15 (78,9%)	p<0,001
Rastavljen/na	/	4 (21,1%)	p<0,001

Grafikon 6. Učestalost konzumacije sintetičkih droga ukupnog uzorka ispitanika

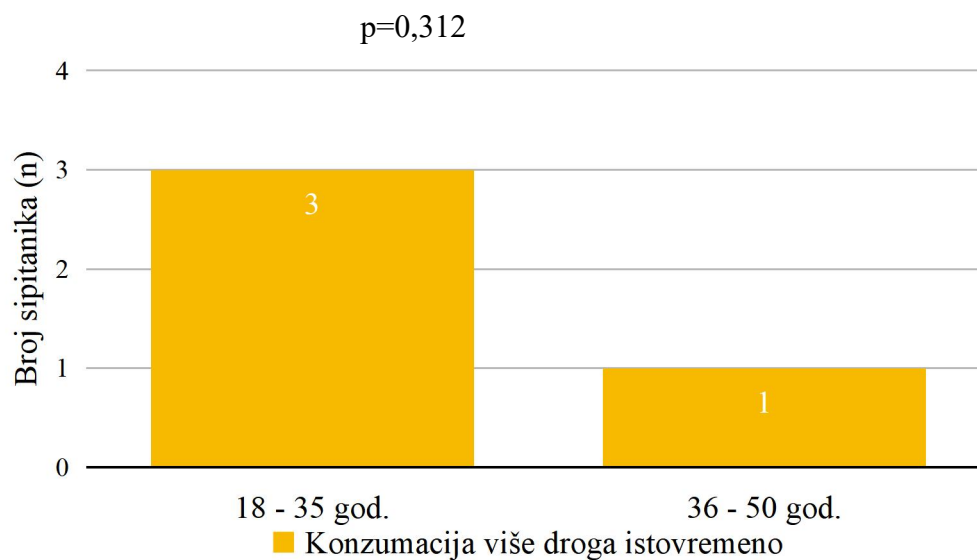

Svi ispitanici, n=101

Tablica 4. Konzumacija sintetičkih droga među skupinama

	Skupina "Mladi odrasli" n=82	Skupina "Odrasli" n=19	p
Konzumacija, n(%)			
Nikada probali	47 (57,3%)	15(79%)	p=0,081
Jednom	7 (8,5%)	/	p=0,190
Dva ili više puta	26 (31,8%)	4 (21%)	p=0,356
Učestalo konzumiraju	2 (2,4%)	/	p=0,497

Grafikon 7. Raspodjela konzumacije više droga istovremeno među ispitanicima - konzumentima

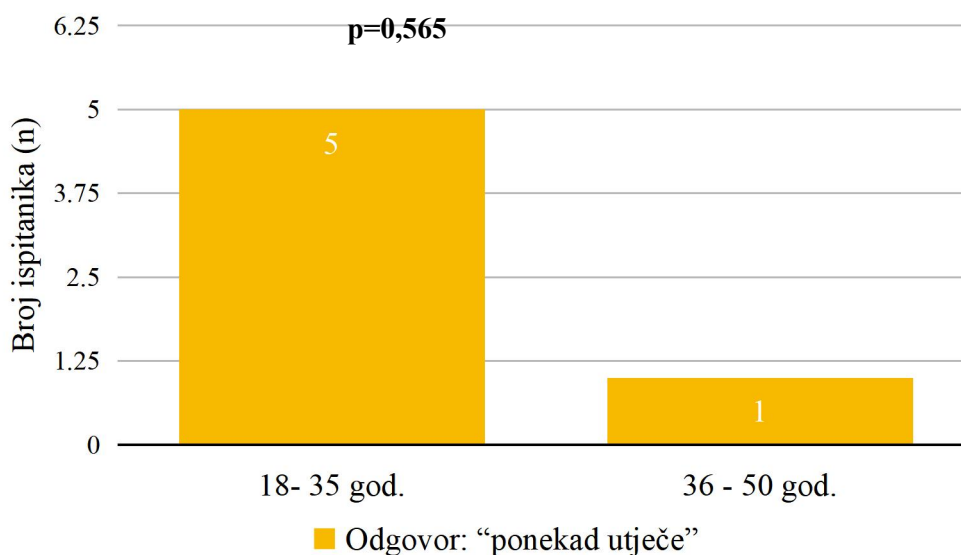
Tablica 5. Razlog konzumacije sintetičkih droga među skupinama ispitanika - konzumenti

	Skupina "Mlađi odrasli" n=35	Skupina "Odrasli" n=4	p
Razlog konzumacije sintetičkih droga, n(%)			
Ne zna razlog	/	/	
Znatiželja	25 (71,4%)	4 (100%)	p=0,216
Utjecaj društva	3 (8,6%)	/	p=0,546
Osjećaj zadovoljstva	7 (20%)	/	p=0,329

Tablica 6. Učestalost konzumacije sintetičkih droga među skupinama - konzumenti

	Skupina “Mladi odrasli” n=35	Skupina “Odrasli” n=4	p
Učestalost konzumacije, n(%)			
Jednom mjesečno	6 (17,1)	/	p=0,374
Dva ili više puta mjesečno	2 (5,7%)	/	p=0,628
Svaki dan	/	1 (25%)	p=0,003

Grafikon 8. Utjecaj slobodnog vremena na učestalost konzumacije sintetičkih droga

Tablica 7. Moguće poteškoće/problemi socijalnog obrasca uzrokovani konzumacijom droge - među skupinama konzumenata.

	Skupina “Mladi odrasli” n=35	Skupina “Odrasli” n=4	p
Problemi/poteškoće, n(%)			
Sukob s partnerom/obitelji/prijateljima	10 (28,6%)	1 (25%)	p=0,881
Udaljeni/opomenuti na radnom mjestu	1 (2,8%)	/	p=0,737

5. RASPRAVA

Ukupan broj studenta koji je sudjelovao u ovom istraživanju je 101, od kojih je samom upitniku veći odaziv bio među ispitanicima u dobnoj skupini „mlađi odrasli” nego u dobnoj skupini „odrasli” što je moguće iz razloga što je prikupljanje podataka i slanje samog upitnika bilo najviše online putem društvenih mreža na kojima prva dobna skupina provodi češće i više vremena. Prema dobnoj raspodjeli među konzumentima je 42,6% ispitanika u dobi od 18-35 godina te 21% ispitanika u dobi od 36-50 godina.

Nadalje, prema podacima iz rezultata, dobna skupina „mlađi odrasli” je u većem postotku konzumirala više droga istovremeno. U spolnoj raspodjeli među ispitanicima dominiraju žene koje su prema rezultatima istraživanja češći konzumenti nego muškarci, osobito u skupini „mlađi odrasli”.

Konzumacija sintetičkih droga može varirati među različitim demografskim skupinama, uključujući i spol. Iako se istraživanja često fokusiraju na opću populaciju, postoji nekoliko razloga zašto žene mogu češće konzumirati sintetičke droge u određenim kontekstima:

- **Stres i anksioznost:** Žene mogu češće koristiti sintetičke droge kao način suočavanja sa stresom, anksioznošću ili depresijom. Sintetičke droge, poput sintetičkih kanabinoida ili katinona, mogu privremeno olakšati te simptome.
- **Samopoštovanje i slika tijela:** U nekim slučajevima, žene mogu koristiti droge kao sredstvo za mršavljenje ili poboljšanje samopouzdanja, posebno u kulturama gdje je društveni pritisak na fizički izgled izraženiji.
- **Utjecaj vršnjaka:** Socijalni pritisak i želja za uklapanjem u društvo mogu biti jači motivatori za žene, posebno u mlađim dobnim skupinama. Ako je konzumacija droga raširena unutar određene društvene skupine, žene bi mogle biti sklonije konzumaciji kako bi se prilagodile.

Zabrinjavajući podatak dobiven rezultatima iz ovog istraživanja je da je 59% ispitanika barem jednom u životu probalo neku vrstu sintetičke droge od kojih 12% učestalo konzumiraju.

Rezultati iz anketnog upitnika su u skladu sa publikacijom HZJZ-a i Instituta Ivo Pilar „Uporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske“ (4) gdje se navodi znani trend porasta ovisnosti među općom populacijom. Kao najčešći razlog konzumiranja sintetičkih droga ispitanici navode znatizelju te zatim osjećaj zadovoljstva.

Unatoč velikoj medijskoj pažnji o ovoj temi i brojnim informacijama o utjecaju i štetnosti koje kruže svijetom o sintetičkim drogama, jako mali broj ispitanika koji su se deklarirali kao konzumenti je opomenut na radnom mjestu iz tog razloga.

6. ZAKLJUČAK

Veći broj konzumenata se nalazi u dobnoj skupini „mlađi odrasli”. 42,6% ispitanika u dobi od 18-35 godina je putem anketnog upitnika odgovorilo da je konzumiralo neku od sintetičkih droga, dok je u dobnoj skupini „odrasli” u dobi od 36-50 godina isto izjavilo 21%.

Spolna raspodjela među konzumentima prema rezultatima prikazuje veći broj kod ispitanika ženskog spola čiji broj iznosi 36 od ukupnih 101 ispitanika, dok je ispitanika muškog spola 4.

Najčešći razlog konzumacije sintetičkih droga među skupinama ispitanika - konzumenti obje dobne skupine su navele znatiželju, dok je kod skupine „mlađi stariji” također prisutan i razlog osjećaja zadovoljstva te zatim utjecaj društva.

Prema rezultatima istraživanja, veća učestalost konzumacije neke od sintetičkih droga je u dobnoj skupini „mlađi odrasli”.

Istraživanjem je dokazano da su moguće poteškoće/problemi socijalnog obrasca uzrokovani konzumacijom droge - među skupinama konzumenata češći u dobnoj skupini „mlađi odrasli” nego u skupini „odrasli”. 26,8% ispitanika u dobnoj skupini od 18-35 godina je doživjelo sukob s partnerom/obitelji/prijateljima te 25% njih u dobnoj skupini od 36-50 godina. Također u prvoj dobnoj skupini ispitanika je 2,8% udaljeno/opomenuto na radnom mjestu zbog konzumacije sintetičkih droga dok u drugoj dobnoj skupini ispitanika nije niti jedan ispitanik.

LITERATURA

1. Haxhibeqiri S. Nove sintetičke (dizajnirane) droge [stručni rad]. [Priština] Medicinski Fakultet-Univerzitet u Prištini; 2018.
2. Babić D. i suradnici. Psihoaktivne tvari: duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uporabom psihoaktivnih tvari. Mostar: Sveučilište u Mostaru; 2016.
3. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije. Utjecaj novih sintetičkih droga i marihuane na mentalno zdravlje mladih. [Internet] 2018 Jan [cited 2023 Dec 23] Available from: <https://www.zzjzdnz.hr/zdravlje/mentalno-zdravlje/1399>
4. Uporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske 2019. i Analiza trendova uporabe 2011.-2019. Zagreb; 2019.: Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. [Internet] 2019 [cited 2023 Dec 25] Available from: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2021/03/Publikacija_GPS_HZJZ.pdf
5. Robins P. Designer drugs. New York: Enslow Publishers. 1995.
6. Sternback H. The serotonin syndrome. Am J Psychiatry 1991;148:705-13.
7. Óye N, Paulsen O, Maurset A. Effects of ketamine on sensory perception: evidence for a role of N-methyl D-aspartate receptors. J Pharmacol Exp Ther 1992;260:1209-13
8. Dimitrijević I. Sintetičke droge – novi trendovi upotrebe supstance. Beograd: Galeb. 2003.
9. Lj. Skender: Identifikacija zlouporabe droga, Arhiv za higijenu rada i toksikologiju, Vol. 48 No. 4, 1997.
10. S. Sakoman: Školski programi prevencije ovisnosti, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2009.
11. V. Kranželić Istraživanje novih trendova u konzumiranju supstanci i droga - pilot istraživanje. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Zagreb 2012.
12. Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017. godine Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, 2012.
13. L. Živković Problematika pojave novih psihoaktivnih tvari na području Republike Hrvatske. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomski rad; 2018.
14. M. Zrilić. Sintetske droge: Nove psihoaktivne supstance u rukama djece. Zbornik radova za medicinske sestre. Split: Hrvatska proljetna pedijatrijska škola. 86-90.;2016.
15. Europsko izvješće o drogama: trendovi i razvoj -. Luksemburg: EMCDDA i Ured za publikacije EU; 2016.
16. J. Škunca: Zdravstvena njega bolesnika ovisnih o psihoaktivnim tvarima definiranje sestriinske dijagnoze, Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije, 16, 7. listopada 2008.
17. Mršić, Ž. (2015). Nadzor nad radom policije. Zagreb: MUP RH - Policijska akademija

18. Doležal, D. (2011). Dostupnost i cijene legalnih i ilegalnih droga u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
19. O. Brborović, M. Markus- Klarić: Marihuana – zlouporaba i medicinska uporaba, Časopis za primijenjene zdravstvene znanosti, Vol. 6 No. 1, 2020
20. Dorsman J. Kako se zauvijek riješiti droge. Zagreb: Copyright za hrvatsko izdanje V.B.Z. d.o.o.; 2002.

PRIVITCI

POPIS TABLICA

Tablica 1. Omjer konzumenata među skupinama.....	13
Tablica 2. Raspodjela ispitanika među skupinama obzirom na opciju studiranja	14
Tablica 3. Raspodjela bračnog stanja među skupinama	15
Tablica 4. Konzumacija sintetičkih droga među skupinama	16
Tablica 5. Razlog konzumacije sintetičkih droga među skupinama ispitanika - konzumenti ...	17
Tablica 6. Učestalost konzumacije sintetičkih droga među skupinama - konzumenti	18
Tablica 7. Moguće poteškoće/problemi socijalnog obrasca uzrokovani konzumacijom droge - među skupinama konzumenata	19

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Omjer ispitanika u istraživanju	12
Grafikon 2. Spolna raspodjela među ispitanicima obzirom na dob	12
Grafikon 3. Spolna raspodjela među ispitanicima - konzumentima	13
Grafikon 4. Raspodjela ukupnog uzorka ispitanika obzirom na opciju studija	14
Grafikon 5. Raspodjela bračnog stanja ukupnog uzorka ispitanika	15
Grafikon 6. Učestalost konzumacije sintetičkih droga ukupnog uzorka ispitanika	16
Grafikon 7. Raspodjela konzumacije više droga istovremeno među ispitanicima - konzumentima	17
Grafikon 8. Utjecaj slobodnog vremena na učestalost konzumacije sintetičkih droga	18

ŽIVOTOPIS

OSOBNI PODACI

IME I PREZIME: Vinka Pravdić

ADRESA: Gornji Sroki 127/2 Viškovo

MOBITEL: 091 616 23 00

E-MAIL: vinka.rajher83@gmail.com

DATUM I MJESTO ROĐENJA: 08.03.2000. u Vinkovcima

OBRAZOVANJE

VRIJEME (OD – DO): 2015. – 2020.

NAZIV I OBLIK ORGANIZACIJE: Medicinska škola u Rijeci

NAZIV OSTVARENE KVALIFIKACIJE / POSTIGNUĆA:

Medicinska sestra / tehničar

RAZINA U NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI: SSS

DODATNO OBRAZOVANJE:

Trenutno pohađanje treće godine izvanrednog studija sestrinstva na
Zdravstvenom studiju u Rijeci

RADNO ISKUSTVO

VRIJEME (OD – DO): Srpanj 2020. do siječanj 2022. Ustanova za zdravstvenu njegu i
rehabilitaciju Helena Smokrović

Veljača 2022. - (trenutno u radnom odnosu) u KBC Rijeka - lokalitet Sušak - Zavod za aritmije i
elektrostimulaciju srca

NAZIV I DJELATNOST POSLODAVCA:

Klinički bolnički centar Rijeka

RADNO MJESTO : Medicinska sestra / tehničar